

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplaščni listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vristice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovinci pa deželni zbor štajerski.

Naši poslanci prišli so silno razburjeni in nevoljni domov. Kajti zadeli so v Gradci na nepričakovano, napeto sovraštvo. Zopet so se prepričati morali, da za Slovence niti najmanjšega upanja ni, da bi v Gradci kaj dosegli, dokler bodo tam nemški liberalci se šopirili. Na Českem, Tirolskem, Kranjskem, Dalmatinskem, Gorici je navadno, da se poslanci vsakega naroda v deželi pozdravijo. Na Štajerskem na ta način še Slovence ne poznajo ne. Čehi in nemški konservativni Nemci volijo drugod v vsak odbor, v vsak odsek tudi nekaj mož iz manjšine, v Gradci je to le tu pa tam izjemno kaj podobnega. Drugod daje se poslancem svobodno govoriti in želje svojih volilcev izražati, v Gradci tega ne trpijo. Še g. dr. Dominkuš so v besedo segali, M. Vošnjaka pa tako motili, da ni mogel govoriti. V deželno hišo, v dvorano se nastavi najsurovejših rogoviležev, ki naše poslance zasramujejo in žalijo.

Vrhu tega se nemški liberalci takrat dolečno izrekli, da hočejo nas Slovence potlačiti in ponemčiti. Schreiner je rekel, da profesorjem na spodnjem Štajerskem niti treba ni slovenski znati. Sploh nemško-liberalna večina v graškem zboru dela na vso moč na narodno smrt Slovencev. Ti naj plačujejo deželske in druge doklade, če jim tudi rebra popokajo, govoriti, potožiti se nimajo nič. V novem deželnem zboru sedijo sami Nemci. Pol milijona Slovencev ni zastopanih. Da bo tako prišlo, to so vedeli naši slovenski voditelji naprej, če se pusti, da liberalcem zopet greben pri volitvah vzraste. Zato so merodajnim krogom dali to vedeti, nadejajoč se premembe. V to ime so tudi miroljubne spravljive kandidate postavili. Toda vse je bilo zastoj. Nastopila je toraj doba, ko bo štajerskim Slovincem treba hoditi zelo druga pota. Kakor sedaj kaže in stoji ni videti, da bi nemški konservativci kmalu do večine prodrli, a Slovenci trpimo strahovito

v narodnem oziru, to pa ne samo na Štajerskem, ampak povsod. V Gradci pomoči ni. Treba jo iskati na Dunaji v državnem zboru! Drog, ki vzdigne graške liberalne mogotee, treba na Dunaji nasloniti. Volitve v državni zbor drugo leto nam morajo pomagati, da takšen drog v roke dobimo,

Nova deželna postava kmetskim posestnikom škodljiva.

Kmetskemu posestvu preti z novimi bremenimi postava, katero so novo-izvoljeni poslanci sklenoli v Gradci za celo deželo štajersko. Plačevali bodo vsi, ki so proti ognju pri kakšni zavarovalnici zavarovani podpore v denarjih ognje-gasilnim društvom, ki so zvečinoma v mestih in trgih.

Posestnika na deželi uže cesarske dače, deželske, okrajne in občinske doklade dovolj hudo težijo, da silno težko plačuje zavarovalščino proti ognju. Zato se mnogo posestnikov take prostovoljne dače zбоji ter ne da zavarovati svojega imetja. Rajši živi v vednem strahu, da ga nesreča po ognji spravi na beraško palico. Sedaj pa zahteva liberalna modrost še večjih opovir pri zavarovanji. Sklenoli so namreč liberalni gospodje, da mora vsaka zavarovalnica 2 % vsako leto od prejetih zavarovalščin ali premij v Gradec poslati. Tukaj napravijo posebno zalogo ali „fond“, iz katerega bodo denarje dajali v ognje-gasilne svrhe, nemški „Feuerwehrzwecke“, t. j. za gasilna društva, čijih udje nosijo „uniforme“ in čelade. Zavarovalnice bodo vse denarje prisiljene pošiljati v Gradec; vendar tako pametne tudi bodo ter ova 2 % od zavarovanih posestnikov vrhu predpisane premije iztirjevali. Povprek bode zavarovanje za 2 % vsem zavarovancem podraženo.

Komu bodo pa denarji tako nabrani koristili? Tistim občinam, katera imajo pravo, uniformirano ognje-gasilno društvo. Društev takih pa imajo zvečinoma le mesta, trgi, maloktere

vasi, občine z raztrošenimi hišami pa nobenega ne in tudi imeti ne morejo. Posestniki tukaj zavarovani bodo le plačevali, haska pa nobenega ne bodo imeli; tedaj jim bo nova postava le na škodo njihovej mošnji.

Kdo pa je takšno postavo imeti hotel, morebiti slovenski, kmetijski poslanci? Nikakor ne. Slovenski poslanci so vsi proti bili in g. Jerman je izvrstno nasproti govoril rekoč: ta postava je na škodo kmetom, ki ne morejo tako urejenih gasilnih društev povsod imeti, kakor nekatere vasi, vsi trgi in mesta, ker so hiše preraztrošene, ceste mnogokrat zaprte. Nasproti so bili tudi nemški kmetijski poslanci ter sta konservativca g. Thaller in Kaltenegger navetovala: naj k besedam „für Feuerwehrezwecke“ pristavijo še: „für Förderung des Feuerlöschwesens“ t. j. da občinam, ki ne morejo lastnega ognje-gasilnega društva si spraviti, naj pomagajo kupiti gasilnih brizgalnic, in sploh orodja pri gašenju potrebnega. Tako bi saj nekaj koristi večina kmetiskih zavarovancev dobivala. Ali ta pravična želja ostala je neuslišana. Liberalci pa so s tem pokazali, da jim je le mar za „feuerwehrliste“ v mestih in trgih, ki so po svoji sedanji uredbi na sumu političnih in drugih, svetu več ali manjše še zakritih teženj.

Kdo je pa torej to postavo sprožil, kdo zagovarjal in kdo sklenil? Nemški liberalci, zgolj mestni poslanci, liberalni veleposestniki in 4 nemški „bauervereinari“, ki so koristi svojih zaslepljenih kmetiskih volilcev prezirajoč kmetom naložiti pomagali novo breme! Sprožil jo je graški mestni poslanec in liberalci dr. Schreiner, zagovarjal mestni poslanec Pairhuber, veleposestnik priboldski Hakelberg in bauervereinski poslanec, z liberalnimi barvami zmajali Posch z gornjega Stajera. Mariborski mestni poslanec, znani Hammer-Amboss Schmiderer pa je bil za botra, ker je posloval kot poročevalec in je še postavo prav debelo poslancem priporočal. To imate, dragi slovenski kmetje, zopet dokaz, kako prav ste storili, da Schmidererja in sploh liberalcev niste izvolili v poslance. Prav tudi storite, da bauervereiskim kričačem nič ne verujete. Saj niso druga, nego hlapci in mešetarji mestnih liberalcev. Slovensko društvo v Mariboru pa odpošlje prošnjo visokemu ministerstvu, naj takšne postavbe ne predloži svetlemu cesarju v potrjenje.

Gospodarske stvari.

Še nekaj o kopitu konjskem.

Suha staja konjem kopita najprej mehka in prožna ali elastična ohrani. Skušnje pa so pokazale, da se bolezni na kopitih najraje in

najbolj pri gosposkih konjih napravljajo, bolj kakor pa pri navadnih delavnih konjih in zopet pri delavnih konjih po mestih bolj, kakor pa pri konjih na kmetih, ker morajo prvi veliko po trdem mestnem tlaku hoditi in vleči. Mestni tlak na kopita pogubneje deluje, ker je večidel vendar le presuho za kopito. Zato se pri mestnih konjih kopita ohranjujejo, ako se jim dajejo hlevi s suhim peskom, rezanjem, česlom in podobnimi rečmi precej na debelo potrošeni, po katerih se živali sprehajati morejo. Mnogi konjski lastniki še zelo kopitne maže obrajtajo. Vendar pa so te maže najsožne tega ali onega imena in te ali one sostave konjskim kopitom bolj na škodo, nego na korist. Boljše je toraj se jih ogibati. Tudi s sajami pomešane maže niso nič vredne. Dostikrat se konjem kopita le mažejo zaradi tega, da se nesnaga na kopitih z njo preobleče in pokrije, da hlapcu ni treba konju kopita snažiti in čistiti. Ako so konjska kopita lepo čisto umita, so bolj lepa videti nego s črno mažo pomazana. Nekteri kočijaži in hlapci pa mislijo, da morajo konji na kopitih ravno tako črno in svitlo izsnaženi biti, kakor skornji, v katerih njihove krevse tičijo. Ako je kovač kopita prehudo opilil in če že mora kopito pomazano biti, naj se pa za to vzame malo čiste dobre maščobe.

Omeniti je tudi tukaj, da je čisti dobri glicerini izvrstna maža za kopita. Le če morajo konji mnogo po vodi in moči hoditi, je dobro jim kopita s kako mastno mažo namazati, ker se tako zabrani, da se konjem kopitna roževina preveč ne razmoči. Tudi mokri okladki dobro storé, ker ti vlago v kopitih nazaj držé.

Ako je pa rožnina v konjskem kopitu preveč mehka, rekel bi mehka, kakor lipovina ali lipov les in se je bati, da se kopita vkljub podkovam preveč otarejo, je dobro podplat in osrednji del kopita z gostim trpentinovcem namazati in potem žareče železo par trenutkov nanj podržati tako, da se trpentinovec v roževino zavleče. Tudi maža napravljena iz enakih delov voska, terpentinoveca in svinjske masti in lanenega olja dobro deluje. Oboje je le bolj izjemkoma rabiti. So kopita, pri katerih oni organi, ki prav za prav kopitno roževino napravljajo, to so namreč žilice v mesenini okoli in nad kopitom, svoje dolžnosti popolnoma ne storé. Ker se delki, iz katerih se roževina snuje, iz krvi narejajo, zato se mora skrbeti, da se omenjenim žilicam obilno krvi dovaja. K temu pa ne pomagajo maže, s katerimi se gornje plati kopita mažejo, ampak dražila, ktera je treba nad kopitom na tako imenovanem kopitnem venci pokladati. Kjerkoli se draži, tje se steka kri in tako tudi nad kopitnim vencem. V ta namen se nasvetuje pomuhljevo olje ali pa lorbekovec vsakih štirih

dni na kopitni venec vtirati, 1 centimeter nad kopitnim gornjim robom.

Razstava sadja v Mariboru.

Pred 2 letoma osnovalo se je v Mariboru za celo glavarstvo sadjerejsko društvo, zlasti na prizadevanje g. Fr. Robiča, šolskega nadzornika in vrlega učiteljstva. Svrha mu je s pomočjo šole in šolskih vrtov pospešiti sadjarstvo v teh okrajih. Šolskih vrtov je že več prirejenih in letos je društvo v g. Goetzevej dvorani napravilo sijajno, krasno razstavo sadja. Meščani, učitelji in kmetje so pokazali, da se tukaj že mnogo in krasnega sadja pridela. Okolo 200 sadnjih plemen bilo je videti in tudi lepega grozdja. Vrli učitelji so nam pred oči postavili krasen pregled sadjarstva od Slov. goric, Pozruka, do Pohorja in Boča. Hvala jim! —

Razstavo obiskalo je mnogo odličnikov: ekselencia milost. knezoškof, c. kr. namestnik baron Kübek, baron Washington. Veliko pripomagalo in trudilo pa se je osebo sadje in vinorejske šole, mnogo učiteljev, zlasti pa g. Fr. Robič, katerim se je tudi javno izrekla in se tukaj ponavlja: Najpristrčnejša hvala!

V soboto 4. oktobra so razstavo odprli, v ponedeljek 6. pa končali s razdelitvijo premij in priznavanj:

1. Srebrno svetinjo so prejeli: c. kr. major Fr. Kaufmann v Vodolah, Mih. Marko v Mariboru, Franc Praprotnik, nadučitelj pri Mariji Devici v puščavi, Daniel Ramuta pri sv. Martinu, dr. O. Reiser v Pekrah, J. Stegar, učitelj pri sv. Petru.

2. Bronasto svetinjo so dobili: L. Albensberg v Mariboru, Antonia Konrad in Bergenthau, Janez Fluher pri sv. Petru, Fr. Girstmajer mlajši, Jožef Kodela v Melji, dr. Lorber, Janez Robič v Lempahu, Jožef Staudinger, K. Udl, nadučitelj upokojeni v Jarenini.

3. Častno priznanje: Marija Dietrich, Franciška Delago, Marija Furek, Jož. Fistravec v Studencih, Karl Fluher, Feliks Ferk, Roza Gruber, dr. Hirschhofer, K. Huber, Ant. Hren, nadučitelj v Framu, Janez Jauk v Lembahu, J. Jager, nadučitelj v Studencih, Sim. Ješovnik, nadučitelj pri sv. Ropertu, Silv. Fontana. Al. Brezina v št. Ilji, Marija Kušter, dr. Leonhard, E. Leske, nadučitelj v Rušah, J. Miklošič, grofinja d'Orsay v št. Juriji v Slov. goricah, J. Reich, nadučitelj pri sv. Lenartu, H. Reichenberg, Fr. Rola, nadučitelj pri sv. Petru, Franc Roškar v Lembahu, M. Rajšp pri sv. Juriji v Slov. goricah, šola sv. Jakobska in Lovrenčka, grajščina Slivniška, H. Schleicher, F. Simlinger, J. Spritzey, Fr. Šuen, nadučitelj pri sv. Barbari, Franc Weingerl na Pesnici, J. Vacek, Ema Weingraber, J. Wregg v Slivnici, Jož.

Bezjak, J. Walcher v Cinzatu, pristava Ve-trinjska.

V denarjih so dobili: 10 fl. F. Windiš, nadučitelj v Slov. Bistrici; po 1 zlat: Jožef Nerat v Krčovini, J. Korman v Grajtu, M. Toplar v št. Juriji, J. Zemljič, učitelj pri sv. Križi; po 5 fl.: Greg. Poljanec, učitelj pri sv. Lovrenci, Jakob Robič v Lembahu, Rok Škorijanec, nadučitelj v Makolah, J. Trunk v št. Juriji; po 2 tolarja: Štef. Kovačič, nadučit. pri sv. Marjeti, J. Mlakar v Laporji, Jakob Marko v Glanci, Jož. Zorec v Studencih, K. Skrinjar. Fr. Smonik in K. Toplar v št. Juriji, Rahle in Mlinar v št. Venčesu, Frančiška Skerget pri sv. Kungoti in Marija Ramutova (za fino sušeno sadje) pri sv. Martinu.

Sejmi. 11. oktobra: Maribor; 13. oktob.: Gomilica, Gnas; 15. oktobra: Loče, Rače, sv. Križ pri Slatini, sv. Lenart v slov. graškem okraji, Planina; 16. oktobra: Spielfeld; 17. okt.: sv. Hema; 18. oktobra: Trije kralji v Slov. goricah, Vojnik. Posreda, Mozirje, Trbovlje; 19. oktobra: Oplotnica.

Dopisi.

Sv. Marko pod Ptujem. (Drago posilinemštvo — nered na poštah). Koliko zmešnjav, nadlegovanj posestnikov, pisarij in težavnih potov našim že itak preobloženim c. k. žandarjem pouzroči eden sam posilinemški pisac! To naj sledeče dokaže: Došla je pozovnica k vaji v orožji (Einberufungs-Karte zur Wafffenübung) za Simon Tschusch v Zaboveih. Pisac pa je v pismu spremenil začetno črko S v nemški Sch, potem pa še b v črko l, tako da je napisal namesto Sabofzen: Schalofzen. Ta pozovnica romala je pod št. 11969 ^{29/6}. 1884. od c. kr. okr. glavarstva Ptujkega v „Schalofzen“. Tamošnji obč. predstojnik odgovoril je lepo slovensko po št. 51. ^{6/7}. c. k. okr. glavarstvu v Ptuj, da rezervista tega imena nega v občini. C. k. okr. glavarstvo ukazalo je pod št. 12802. ^{9/7}. žandarjem v Ormož in Središče, naj tega Simona Tschusch iščejo. Iskali so ga Središki žandarji po celem svojem rajonu in naznanili pod šte. 367 ^{16/7}., da tam ne ga s tem imenom rezervista. Iskali so ga tedaj Ormožki žandarji po celem okraji, zelo gori do Tibavec, pa vse zastonj, ni ga najti. — Ormožki žandarji tedaj naznanijo c. k. okr. glavarstvu v Ptuj pod št. 501. ^{23/7}., da v tej reči ne opravi nič. Ko pride ta rudeča pozovnica nazaj, natakne si vendar pisac očale in sprevidi, da ni pisano Schalofzen — ampak — Sabofzen, in glej; c. k. okr. glavarstvo je doposlalo pod št. 13837. ^{28/7}. 1884. to pozovnico sem, da jo Simon Čuš-u izročimo, kateri je tukaj rojen in vedno tukaj stanuje in obče znan, kakor po-

šten fant. Zakaj nemški pisarji iz slovenskega S — nemški — Sch napravljajo? Zato ravno so poštni uradniki pri svoji ekspediciji sploh preobloženi, ker morajo takove napake zavoljo enega posilinemca po 8krat, kakor „Dienstsache“ sem pa ta pošiljati. Ni čuda! da ima c. kr. Ptujška pošta takov nered v svojej ekspediciji, da n. pr. dohajajo pisma in časniki inostranski na stotine sem, kateri sem ne spadajo. Tukaj hočem samo deseti del teh zgubljenih sinov (pisem) navesti: 4krat g. župnikov časopis od sv. Andraža, 2krat g. kaplanov časopis od sv. Lovrenca, 1krat gosp. župnikov časopis od sv. Janža, 3krat g. obč. predstojnikov časopis od sv. Andraža, 8krat g. obč. predst. časopis z Meretinc, 3krat g. obč. predst. časop. z Gajovec, „Frachtbrieff“ g. Pavla Majerič v Dornovi, 1kr. časop. učitelja v Dornovi, 2kr. časop. obč. predst. v Malivesi. karta g. Iglič na Bregu pri Ptui, razun tega pa množina listov in drugih poštnih stvari, ktere vestno zopet na pošto oddamo. Prosimo vse g. „listonoše“ naj vestno vse redno zopet nazaj na pošto oddajo, kar v ta kraj ne spada.

Iz šaleške doline. Večina tukajšnjih županstev upeljala je slovensko uradovanje po izgledu županstva okolice šoštanske, katera je na posredovanje vrlega tamšnega župana in njegovega tajnika slovensko uradovanje prva uvedla. Mnogo opavirov delalo se je omenjenemu županstvu od mnogo strani, posebno od „papirnatega viteza“. Toda omenjeno županstvo stalo je trdno pri sklepu svojem. Hvale vredni izgled posnemale so tukajšnja županstva, sv. Andraž, sv. Ilj, krajni šolski sveta županstva št. Janž, sv. Martin na Paki, Skale in okrajni zastop, katerega načelnik g. Fr. Skubic, zdravnik v Velenji, stoji trden kot skala za mili narod slovenski, on se ne plasi peščice zagriženih sulfereinskih sosedov in je ves unet za blagor okraja. Zgorej navedena županstva naročila so slovenskih tiskovin pri Milici v Ljubljani. Nije li tako postopanje posneme vredno? Kako pa ravnajo druga županstva in krajni šolski sveti okraja šoštanskega? Pri županstvu sv. Florijana, v katerej občini razven velečestitega gosp. župnika v Belih vodah nijeden nije zmožen pravilne nemščine, vradnje neka Salamonova modrost, katera s svojo prežvišeno glavo celo to občino in Topolsko, ki je tudi popolnoma slovenska, v nemčevalnem spanji ziblje. Na noge pošteni rojaki. Odstraniti se mora tema nevednosti, napočiti dan zavesti narodne. Mar vam nije znano, občinski župani, da le vi ste odgovorni za občinsko poslovanje in uradovanje, smejete li se zanašati, da je vse v redu, kedar vam pisac na nemško pismo s prstom kaže? (Konec prihodnjic.)

Sv. Marija v Puščavi. Ker je nek št. Lovrenčan tožil, kako se neki bojijo, da bi njim

narodnjak čast vzel, ter ga tožijo, naj jim jo nazaj da, bodi povedano, da je v tej reči bojda nek gospod učiteljskega stanu izvrsten. Tudi tukaj je nek mož, nekda občinski predstojnik, se izjavil, da je bil od istega gospoda zaradi žaljenja na časti pri sodnji tožen, a v tožbi zoper narodnjaka v št. Lovrenci tudi ovi gospod ni celo čist, tako si šepetajo saj ljudi, kateri ga poznajo kot drznega preroroka, ki je pred časom trdil, da v petih letih tukaj uže Slovence več ne bo. Tudi takšni glasi, da bi ta gospod bil najhuji liberalce in agitator, niso nenavadni. To je dobrega vendar preveč od enega gospoda. — Naj bo. Itak je znan. Lepo ni. Če že noče biti za Slovence, saj nasprotno bi naj ne bil. Naj bi se spomnil, kje in po kom je postal, kar je. Kaj še „Marijo v Puščavi“ posebej zadeva, tako rečem: težko, da bodo tukaj kedaj gospodarili, ki ne ljubijo naše sv. cerkve in nje služabnikov in poleg tega še delajo zoper svoj lastni rod. Nepremišljeno surovost, kakor se je brala v malovrednem časupisu o domačem duhovnem pastirji, koja pisava upeljana je od dveh žr starih in znanih mož, je sramota vsakemu pošteniaku in tudi pri prostemu ljudstvu oči odpira, kaj namerava liberalizem, pa tudi druge surovosti, storjene od enega teh mož poštemu kmetu, so marsikaterim živ nauk. Težko po pomagalo kaj liberalcem udrihanje nekega moža, poleg železnice, koji ima baje duhovnike za farje in Slovence za cotelne. Na njih sadu boste njih spoznavali, velja tudi tukaj.

Iz Ptuja. Pretekli teden pokopali smo tukaj g. Antona Kukovec-a narednika 47. pešpolka, ki je služil 20 let cesarja. V vojski je bil 1866. leta proti Prusom in 1878. leta v Bosniji, kjer si je nakopal plučno bolezen, ki ga je po dolgem mučnem bolehanji pobrala. Zadnji čas je bil pomočni uradnik pri tukajšnji sodnji. Pogreba so se udeležili veteranci, veliko tovarišev in prijateljev. 47. polk je poslal narednika g. Kerseja kot zastopnika z lepim vencem. Gospod Spindler je posebno kot stari tovariš skrbel za dostojen pogreb. Umrlemu bodi lahka zemlja! —rn.

Iz Vojnika. Živel slovenski Vojniški trg! Letos si pokazal, da prebivajo v tebi vrli, pošteni Slovenci. Imel si do sedaj zaradi par privandranih posilinemcev nemško lice ali čvrsti domačini, korenina slovenskega trga, so ti krinko ali larfo nemčalsko z lica potegnoli. Akoravno so te sovražniki nemčurski stiskali od vseh strani, si vendar vse napade vrlo odbil. Od hiše do hiše letali, sladko govorili in obetali, žugali in protili so liberalni posilinemci slovenskim volilcem, ali vsa njih prekanjena potuhnjenost je bila zastoj. V celih trumah so prišli nagovarjat volilce, naj volijo liberalno ali vse njih nagovarjenje, vse njih

prošnje so bile bob v steno. Ko po jutrah ti liberalni posilinemci dolgo spijo, da jim je vsaka božja služba prerana — so na dan volitve že na vse zgodaj po hišah letali, da bi slovenske volilce premotili. In kakošna je bila tudi volilna komisija? Razun g. Vratariča, vrlega Slovence, kojega so hoteli neškodljivega storiti, je bila cela komisija protislovenska, akoravno je bila večina volilcev slovenska. Breali so glas za glasom iz volilnega zapisnika v škodo Slovincem; protipostavne glasove pa, ki so padali v njih koš, so potrdili. In čuj slovenski svet! vkljub vsem tem smo v Vojniku zmagali — ne palice, s kterimi so grozili, ne kočije, ktere so razpošiljali, nič ni pomagalo. Slovenci smo dobili večino, ktera je in bo ostala zapisana v zlate bukve Vojniškega slovenskega trga! Ko je šlo h koncu volitve in so liberalci in „šulver-einarji“ gledali sramotni propad, so nemirno osupnjeni postali. G. Cotl, ki je nekdaj v Zavci v slovenski srajčki okoli kovačnice skakal, — matere slovenske sin, ki niti ene nemške besedice ni znala, je silno razburjen bil; nam se je usmilit, pa kaj, ko se ni dalo pomagati! G. Hostonski, njegov krstni in g. Kupnik njegov firmski boter, sta bila silno žalostna in poparjena, videč sijajno zmago slovensko. — Slovencem poštenim ste jamo kopali, pa ste sami v njo pali. Živel torej slov. Vojniški trg! živel srčni Vojniški slov. volilci! živila upanja polna Vojniška slovenska mladina! — živel pa posebno g. Vratarič, ki si vsekal smrtno rano Vojniškemu posilinemstvu!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar mudi se na Dunaji sedaj in jutri sta poklicana grof Wurmbrand in baron Goedel poročat, kako je bilo v deželnem zboru štajerskem. Ta je bil v soboto sklenjen 4. t. m. Moramo reči, da so se slovenski poslanci hrabro pa tudi modro in zmerno obnašali tako, da so liberalne peteline s tem jako osramotili. Tega se bodo čitatelji našega lista sami prepričevali, ko bodo brali naše poročilo po stenografskih zapisnikih. Omenimo le, da so interpelacije Raičeve silno grizle nemčurje, g. M. Vošnjak pa je s svojim nasvetom, naj bi se činži vknjiženim dolgovom znižati skušali, vrlo prodrli, nemški deželni odbor dobil je nalog o tej reči si glavo beliti. Spremembo volilnega reda pri okrajnih zastopih od g. M. Vošnjaka nasvetovano pa so liberalci zavrgli, boter je bil Schmiderer, se vé, ko bi kmetje toliko pravice pri volitvi imeli, kakor plačujejo doklad, potem bi on ne nosil Seidlnove krone. G. Raič je z dobrimi kleščami prejel ormožkih nemškutarjev pokrovitelje tako, da je baron Kübek sam obečal, ka bo treba

nove volitve za mestni zastop. Slovenci ormožki, bodite torej pripravljeni — Zveza slovenskih posojilnic izvolila je zopet g. M. Vošnjaka za predsednika in sedež jej ostane v Celji, ob enem je ljubljanski shod sklenil več posojilnic na Kranjskem osnovati. — Čehi na Dunaji snujejo polit. društvo ter hočejo pokazati, da živijo; Čehov je v spodnji Avstriji več, kakor Nemcev na Kranjskem. — Hrvatska narodna stranka modro postopa, v vsak odsek izvoli v deželnem saboru po 2 Starčevićjanca in 1 poslanca neodvisne stranke. — V Budimpeštu zboruje državni zbor vogerski. — Nemški šulverein pruski pošilja v Avstrijo koledar, v katerem se na nas Slované brezsravno psuje, zlasti učiteljem ga dopošilja.

Vnanje države. Ljudje še vedno ugibajo, kaj neki pomeni tricesarski shod v poljskih Skrnjevicah; najbliže resnici hočejo tisti biti, ki mislijo, da meri proti Angležem; in res nemški Bismark je v Perzijo poslal veliko poslanstvo z nalogom spodrinoti angleški upliv. — Kolera v Italiji ponehava — Freimaurerji v Belgiji morali so malo potihniti, ko je katoliško ministerstvo glavne rogovileže dalo zapreti ali iz dežele iztirati. — Prajzovski, luteranski Gustav-Adolf-Verein steguje svoje roke tudi v Avstrijo in brezumni liberalci in katoličani spačeni se jih veselijo, drugo leto hoče glavni zbor pri nas na Českem obhajati. — Francozi začeli so na Kitajce pritiskavati prav močno in brodovje francosko je bombardiralo mesta pomorska na otoku Formaza. Mesta so baje uže v francoskej oblasti. — V zapadno Afriko, v deželo Angra-Peguenam namerava mnogo Nemcev izseliti se. Dobro, ko bi le tudi naše nemškutarje hoteli seboj vzeti k zamorcem.

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevo.

(Dopisuje J. Čagran, veroučitelj v Sarajevu.)

II. Od Zenice prva štacija „Janjiče“ je le radi tega zanimiva ker od ondod vozi pošta v Travnik, Jajce in Banjoluko. Pri štaciji „Dvor“ imajo „pravoslavni“ v velikem poslopji svojo duhovsko semenišče. Zadnja štacija pred Sarajevom se zove Ilidže-Černotina. Pri Ilidžah so jako vroči vreli in toplice. Od Ilidž le kake pol ure oddaljeno izvira pod „Igman planino“ reka Bosna. Kraj se radi tega zove: „Vrelo Bosne“.

Ob 10. in 16. min. zvečer dovede železnica potnika na Sarajevski kolodvor. Železniška proga je sè vsem 269 kilometrov dolga. Kako je čuti, se bode dosedaj neprikladni vozni red tako spremenil, da vlak pride uže ob 7. zvečer v Sarajevo, ter na mesto ob 3/4 na 6.

še le ob 7. v jutro odide iz Sarajeva. Kolodvor je kakke male pol ure od mesta oddaljen. Čaka pa na kolodvoru mnogo lepih fiakov in hotelskih omnibusov, ki (prvi) po 1 fl. 50 kr. do 2 fl. zapeljejo potnika v mesto, kder ga številne in prav dobre gostilnice, med njimi elegantne, kakor jih Maribor nima, sprejemajo. „Hotel Europe“ bo težko v Gradci enakega imel. V Bosno potujoči se pa naj previdijo z legitimacijami, da se okrenejo sitnostim, ker Sarajevska policija iz lahko razvidnih uzrokov na došle potnike paziti mora. Smem policiji tukaj poprek hvalo izreči, da prav lepo in vzpešno za red skrbi in da o ponočnih neredih v mestu in okoli nič ni slišati.

V Sarajevu je tudi izvrstna vojniško organizirana požarna straža (vatrogasci), ki ima v Terezia-ulici (terezia turšk. = vaga, tehtnica) posebno kosarno, kder noč in dan straži in pazi. Topovi streli iz Sarajevske trdnjave naznanjajo požar. Ker je 85—90% vseh Sarajevskih hramov le iz neožganih opek: crpičev in lesa zagradenih in večinoma s deščicami pokritih in tudi brez posebnih dimnikov, taka velika pazljivost ni odveč in je potrebna.

Ime mesta Sarajevo izpeljuje se navadno iz turške besede „Serai“, ker so ga Turki „Bosna-Serai“ imenovali. Ker pa je mesto, kakor številni rimski spomeniki, katerih eden še zdaj v „Bendbaši ulici“ na tleh leži, dokazujejo, starše od Turškega gospodstva v Bosni, in je dalje prebivalstvo po vsi deželi še dan danes vse slovansko, tako bi izpeljeval gledé „rajsko“ lepe lege mesta njegovo ime iz „Za-rajsko“ toraj „Sarajevo“. Imenuje se namreč radi krasne lege mesto „biser sreberne Bosne“. Pogled na mesto n. pr. iz trdnjave je velikansko diven. Smem reči, da kaj enacega svet malo ima. Številni v orientalskem slogu zagradeni hrami med zelenimi vrti, številne (okoli 150) džamije (mohamedanske cerkve) in okoli 100 šibkih, visokih, belih in s svetlim plehom pokritih „munar“ (turnov) dajejo diven pogled. Kako ves Balkan je padla tudi Bosna v oblast divjih turških čet, ki so porušili staro bosansko kraljestvo in uničiti hoteli vse, kar je krščanskega. Mnogo bogatih posestnikov je žalobog, rešiti življenje in imetje, se poturčilo. Le malo pravih Turkov se je tu in tam naselilo pa sprejeli so vendar kmalo tudi ti deželni jezik: srbsko-hrvaški. Pravih Osmanlijev nima znatno v celi Bosni. Le poturčeni Bošnjaki se imenujejo v Bosni: Turki, posestniki „age“, (gospodi) in begovi ali beg-i. Velika njihova posestva večinoma obdelujejo krščanski „kmeti“, ki od zemljišnega pridelka tretjino svojim gospodom odrajtati morajo. Da se povrnemo spet k opisovanju mesta Sarajeva nadaljujem, da ima mesto (po štetji 1883) okoli 24.000 do 25.000 prebivalcev in sicer okoli 15.000 Turčinov, okoli

4000 „hriščanov“ ali Srbov nekaj čez 1500 katolikov in okoli 3000 španijolskih in drugih židov. Po narodnosti je okoli 20.000 Srbo-Hrvatov okoli 3—400 Nemcev ali takih, ki nemški govoré in ravno toliko Slovencev. Ostali so Čehi Italjani, Magjari, Cigani in Židovi, 3000 okoli pa je kako uže rečeno španijolov (španskih židov).

Mesto Sarajevo leži ob obeh bregih potoka Miljačke, čez katero peljajo trije zidani in 4 leseni mosti. Mesto je razdeljeno na več „Mahal“, ali delov. (Viertel). V Sredini mesta ob Miljački dol od „latinske čuprije“ (mosta) je bil katoliški del mesta: „Latinluk“. Strašanski požar leta 1879 je upepelil ta del mesta in ob enem katoliško cerkev, šolo in farovž. Še dan danes se vidijo razvaline ali pa slabo pokrpane pogoretine „Latinluka“. Katoliki so po tem požaru večidel siromaki postali. Najimenitnejše stavbe mesta so: Konak, rezidenca ali stanovanje prej turškega „Valija“ ali sultanovega namestnika, zdaj pa Nj. ekselence grl.-majora Appel-a, c. k. namestnika za Bosno in Hercegovino. (Dalje prih.)

Smešnica 42. Lovci za kratek čas radi kosmato lažejo. Eden takih burklježev je rekel: jaz ne kupujem več ne smodnika ne svinčenk, potrosim malo hudega tobaka „šnofeca“ zajci pridejo vohat, začnejo kihati in se sami ubijejo. Pridem in jih kar poberem.

Razne stvari.

(Javna zahvala.) Podpisani odbor izreka s tem svojo najtoplejšo zahvalo blagorodnemu gospodu dru. Francu Jurteli, odvetniškemu kandidatu zdaj na Dunaji za velikodušni dar 100 fl. podarjen našej čitalnici oziroma „Narodnemu domu“. Slava vrlemu vzglednemu domoljubu! Čitalnični odbor.

(Posojilnica mariborska) imela je v septembru dohodkov 16.716 fl. 21 kr., izdatkov 14.236 fl. 55 kr., torej prometa 30.952 fl. 75 kr.

(Prečastiti gg. duhovniki!) Ker je učna knjiga „Einleitung in das Alte Testament“ od Dr. Henrika Reusch-a pošla in se ne dobi več pri bukvarjih, prosi podpisani uljudno vse gg. duhovnike, kateri ove bukve glešajo, naj jih blagovolijo bogoslovski bukvarnici doposlati in ob enem naznaniti, koliko stojijo, da jim bukvarnica stroške povrniti zamore.

V Mariboru 7. okt. 1884.

Dr. Ivan Križanič,
prof. sv. pisma st. z.

(Hmelj v Žavci) velja 61—65 fl. izvrstna roba 72 fl.

(Nemško-liberalen list) hujska Nemce v boj zoper Slované pisač: „uns drängt der

gleiche Feind: wendische Grosssucht. slavische Hinterlist und Tücke.“ Kedaj piše „Slovenski Gosp.“ tako zoper Nemce?

(Vojniško č. duhovščino) nemčurji in liberalci silno črtijo pa vsi vrli Slovenci jo občudujejo in hvalijo.

(Razstava v Sevnici) je krasna; c. k. namestnik baron Kübek jo je obiskal in se pohvalno izrazil.

(Za sadjerejsko društvo) cesarjevič Rudolfovo je poslanec g. Mih. Vošnjak priboril 300 fl. podpore iz deželne blagajnice.

(Premeščeni so) sodnijski adjunkti: Jezernik in Bradač v Maribor, Schäftele in Krištof v št. Lenart in Kozje.

(V Muti) bodo vodovod delali ter so 2000 fl. iz deželne blagajnice na 10 let si izposodili.

(Železnico meriti) sme ljutomerski okrajni odbor od Radgone nad Ljutomer v Ormož.

(Gospodarski prevrat.) Naše zrnje so kupci skoraj do cela izpodrinoli na tržiščih zapadne in severne Evrope. Tje vozijo rusko, ameriško in indijsko pšenico. Zato pada zrnju cena. Živina pa postaja dražja in mi je vedno več prodavamo v Italijo in sedaj v Švicarsko in Francosko, ker so Arlsko železnico odprli. Cena živini je lepa.

(Novi vincarski red) zaukazuje odpovedovati od 11—30. novembra in seliti se od 15. jan. do 2. svečana.

(Podobo Marije Lurške) dobili so za svojo cerkev mariborski č. o. frančiškani iz Francoškega. Veljala je 300 fl. Od č. šolskih sester, kder je bila hranjena, so jo v nedeljo prenesli v velikej procesiji mej sviranjem muzike v frančiškansko cerkev.

(Lineški škof) slavni Rudigier je na Tirolskem v Montafonu rojen. Ko se je cesar ondi blizo mimo nedavno peljal po Arlskej železnici, spomnil se je tega in djal: Rudigier je izvrsten škof. Ta cesarska pohvala je močno razveselila vse pridne katoličane.

(Nesreče.) V Jirsoveih je kmet Jož. Mahorič prišel pod voz in se sklal, da je moral umreti, v Blanci je železniški hlapon gluho Nežo Požunovo zdrobil; v Janežkem vrhi pri Radgoni je tudi voz ubil viničarja Bigeca, v Dramljah pa deklico Nežo Jesenkovo.

(Za družbo duhovnikov) so plačali č. g.: Golinar 10 gld., Prešeren, Verk H. in Žnidarič po 2 gl.: Židanšek, Zupanič, Aškerc, Beljšak, Hribernik, Bezenšek, Kramberger M. in Pajtlar po 1 gld.

Loterijne številke:

V Gradci 4. oktobra 1884: 89, 34, 43, 90, 46
Na Dunaji „ „ 44, 17, 61, 53, 90
Prihodnje srečkanje: 18. oktobra 1884.

Štv. X. prinaša te spise: 1. Gorazd: Pesni 1. 2. 3. — 2. Dr. Ivan Tavčar: Mrtva srca. Povest. (Dalje). — 3. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjanjih, 21. Peter in Pavel. — 4. Gregor Jereb: Josip Podmilšek, slovenski pisatelj — 5. Sim. Rutar: Akvileja VI. — 6. J. Starč: Vinko V. — 7. Svojmir: Tožen spomin. Pesen. — 8. J. K.: Usmev. Pesen. — 9. J. K.: Obup. Pesen. — 10. L. Pesjakova: Popotni spomini V. — 11. Janez Trdina: Vinska modrost 18—20. — 12. J. Kersnik: Gospod Janez. Novela. (Dalje). — 13. A. Fekonja: Književna zgodovina slovenskega Štajerja. — 14. Jos. Cimperman: Senanus redivivus. — 15. Slovenski glasnik. — „Ljubljanski Zvon“ izhaja v mesečnih zvezkih po 4 tiskane pole velike osmerke obsežnih ter stoji za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Zahvala.

Podpisani župnik izreka tukaj v imenu žalujočega očeta Jakoba Cobelj-na in vse rodbine naj pristrénejšo zahvalo vsem, kateri so dne 28. sept. 1884 nepozabljivega

Jurja Cobelj

na Lembahsko pokopališče spremili, posebno prečastitim gg. duhovnikom, prijaznim gg. pevcem, raznim častilcem za cvetlice in vence in vsem, kateri so srčno sočutje med boleznijo in o smrti pokazali, v tako obilnem številu zadnjo pot posodili in lepo molili za svojega preljubega gospoda kaplana.

Jožef Flek.

Živinski sejem.

Na den sv. Simona in Juda, t. j.

29. oktobra 1884

bode velik živinski sejem pri sv. Tomaži nad Veliko Nedeljo, h kateremu se kupci in prodajalci uljudno vabijo. 1—2

Dober kup!

Nova hiša, z enim nadstropjem, v Babnem šte. 15, trideset minut od Celja, je na prodaj. Hiša ima 5 sob s pohištvo oskrbljenih, kuhinjo, vrtič, mostovž. obokan hlev, perilnico, hranišče, svinjak, senarnico, sočivnjak, vse ograjeno in čez 3 johe zemljišča, za hmeljnik primerne; proda se zraven še živina, orodje, iz proste roke za 5500 fl. Več pové lastnik. 2-2

3—3

Oznaniło.

Vsem č. g. učiteljem organistom in šolsk. pripravnikom se naznanja, da je I. zvezek „cerkveni orglavee na deželi“ tiskan. Obsega sledeče napeve: za nedelje in praznike I—VIII. (Haydnova, J. Miklošičeva in G. Tribnikova meša, 21 nap. „Pred Bogom pokleknimo“) za advent, Božič, sv. 3 kralje, post, Veliko noč, križev teden, vnebohod Gospodov, Binkošti, presv. Trojico, Telovo, presv. Jezusovo Sree, sv. Jožef, sv. Alojzij, sv. ap. Peter in Pavl, Ciril in Metod, sv. Ana, vsi svetniki. Velja I. zvezek 2 fl.

Dobiva se pri izdatelju in založniki

Karolu Tribniku,
kaplan na Teharjih, pošta: Štore.

V W. Blanke-jevi tiskarnici v Ptuii

je ravno izišla nova knjiga:

SV. FRANČISK, vtemelitelj III. spokornega reda.

Molitvenik zlasti za tretjerednike, pa tudi za druge verne kristijane.

Drugi popravljeni in pomnoženi natis, z pridavkom: Za leto 1884 izdani razglasi sv. Očeta Leona XIII. zadevajoči III. red; sestavljen od

Fr. S. Bezjak,

župnika pri sv. Marku niže Ptuija.

 Cena: nevezan 30 kr., v pol usnji 90 kr., z zlatim obrezom 1 fl. 50 kr. Za dopošiljatev po pošti pridene se znesek od 10 kr. 2—3

FRANC SWATY,

Ukoristitev vinskih ostankov, fabrika žganic, likere, Franz-žganice in kognaka

v Mariboru.

Fabrika: v Schmidererjeveji ulici št. 3 in 4.

Zaloga: v Koroškeji ulici št. 20.

priporoča svojo izvrstno žganico iz muškato-vega tropinovca

s poroštvom za pravo, vleženo blago.

Imenik

koristnih bukev, ki so po znižani ceni na prodaj v **J. Leonovi prodajalnici** papirja in zaloge tiskovin:

Hrana apostolska bogoljubnim dušam, dana po brani apostolskih listov in drugih bukev svetega pisma za nedelje in svetke; 2 dela, gr. 8. 1850.

Hrana evangeljskih nauk, bogoljubnim dušam dana na vse nedelje in zapovedane praznike v leti.

Vsaka knjiga obsega dva dela in velja mehko-vezana 1 fl. 60 kr.

Spisali dušni pastirji na spodnjem Štajerskem; na svetlo dal Anton Slomšek, nekdanji kaplan pri Novicerkvi. Drugi pomnoženi natis.

„Mnemosynon slavicum“

spisal Ant. Slomšek.

 Velja mehko vezano 50 kr.

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnake, dalje vodotočne cev, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz koprnine in gumiya,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemalce železne za razne cevi, spravo za kopališča, izlijavnik, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago iz lite kovnine in mednine
po obrazcih

priporoča po najnižjej ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

 Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.